

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. II. De origine Plantarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

§. II.

De origine Plantarum.

Legitur Gen. 1. *Cerminet terra herbam virentem, & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum, cujus semen in semetipso sit super terram.* Deinde additur: *Et factum est ita, & protulit terra herbam virentem & facientem semen juxta genus suum.* Ex quibus verbis tria colligo: imprimis Deum ipsum initio rerum plantas produxisse. 2. Iisdem Deum indidisse vim faciendi semen, seque propagandi. 3. Terram esse plantarum quasi matrem, in cujus utero ex semine formatur & nutritur planta, ferè veluti foetus crescit in utero materno. Quare terra se sola non habet virtutem plantas producendi, quod patet cum à ratione, quia non est proportio inter terram non viventem, & plantam viventem; tum ab experientia, cum videamus triticum, olera, &c. non oriri nisi ex jacto semine: & ulterius confirmatur experimento Malpighii Medici Bononiensis, qui terram virginicam è profundiore specu erutam vase vitreo conclusit, illudque vas multiplici velo sic obduxit, ut aërem & pluviam excipere posset, semina autem leviora, quæ huc illuc in aëre jactantur, prorsus excluderet, atque ex ea terra nullum gramen aut herba pullulavit. Propagantur autem plantæ, non solum per semina, sed etiam sapius per radices & ramos, si vel alteri trunco inferantur, vel terræ mandentur: ea enim est hujus animæ natura, ut postquam tot adgeneravit sibi particulas, quæ constituent unum totum perfectum cum organis sibi consentaneis, quiescat, nec possint hujusmodi particulae alias procreare continuatas, quia sibi obsessent; si tamen ramus abscindatur, & inferatur, iterum ulterius nititur, ut perfectionem suam assequatur, & agentia intrinseca & extrinseca fiunt denuò ad agendum expedita.

Semina porro plantarum vivere, quamdiu plantis conjuncta sunt, tam indubitatum est, quàm ipsam vivere plantam, cum vegetentur, similisque cum planta eliciant operationes vitales. An autem decisa vivant, majus est dubium. Placet sententia affirmans, quam tenet Suarez post Arist. qui 2. de Anim. cap. 1. ait: *Corpus potentia vivens est, quod animam actu possidet, cujusmodi est semen & fructus.* Ratio est 1. quia in semine etiam deciso deprehenduntur operationes vitales; quamprimum enim granum tritici, v.g. terræ mandatum fuerit, incipit radices agere, perficere organa, nutriri, augeri: ergo vivit. 2. Si enim non viveret, non posset assignari causa producens plantam vivam ex hujusmodi semine mortuo nascentem, nisi velis, ut Anaxagoræ objicit Aristoteles, ad Mentem seu Deum recurrere, eoque velut machinam uti, ad quod non opus erat, ut Deus plantis ad sui propagationem virtutem producendi seminis indidisset. Confirmatur ex instinctu formicarum, quæ dum grana in suum hypogæum comportant, solent arrodere punctum germinans, seu corculum grani, ne excrescat. Sed plura de vita seminum inferius, ubi de insectis & sponte nascentibus.

Interim contra semen plantarum has afferunt rationes. 1. In seminibus plantarum domi servatis non sunt operationes vitales; nec enim nutriuntur, nec augentur: ergo non vivunt; ex eo enim capite negatur vita Sanguini, quod non eliciat operationes. 2. Incredibile est, vitam per annos integros in frigore & aliis accidentibus contrariis in semine conservari. 3. Christus Dominus Joan. 12. ait: *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum*

K k

manet;

manet ; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Ergo semen moritur, & planta non habet vitam seminis, sed aliam.

Ad 1. rationem, sunt qui dubitent de prima propositione ; licet enim semina non augeantur, putant tamen illa nutriri, quia solum corculum, quod est minima pars seminis, vivit, & potest ex reliquo succo nutriri, sicut multa animalia proprio succo ad longum tempus nutriuntur sine alimento alio. Sed esto hoc non fiat, possunt tamen vivere in actu primo, etsi non vivant in actu secundo. Satis enim est, quod accedentibus dispositionibus debitis ostendant se vivere, nec opus est, ut semper operationes vitales exerceant, sicut anima hominis primum suo tempore se ostendit rationalem : neque etiam opus est nutritione, ubi nihil deperditur. Sanguis e contra nunquam operatur vitaliter, nisi mutetur & animæ uniatur, quod tunc etiam facit cibis.

Ad 2. Id negatur, quod enim testatur experientia, non solum in semine plantarum, sed & animalium, ut in semine bombycis, non est incredibile ; sique potest manere virtus plastica, quam sine anima non explicant alii, cur non remanere poterit anima ? debet enim remanere virtus, quæ perfectiones plantæ aut animalis præcontineat. Pro varia tamen seminum textura, conservantur illa plus aut minus. Ad 3. Dum semen terræ mandatur, moritur quidem moraliter, non physicè. Moritur semen, ut fructum afferat, sicut moritur homo, dum mortificatur, & suam perdit animam, ut eam salvam faciat ; hæc enim est comparatio, quam instituit Christus : ergo sicut homo non moritur physicè, sed tantum moraliter, ita etiam semen, dum infra terram atteritur, alteratur, & immutatur. Sic explicant Interpretes.

§. III.

Seminis Descriptio.

Semen plantæ, ut præterea opponitur, non est corpus organicum : non ergo informatur ab anima, quæ est actus primus corporis organici : aut si semen arboris vivit, jam dici poterit arbor. At, licet in semine non sint organa perfecta, sunt tamen inchoata : hoc enim habet anima, ut possit organa sua perficere ; poterit igitur semen dici arbor inchoata & velut in compendio, non simpliciter perfecta ac integra ; hæc enim denominatio non datur, nisi totum sit perfectum & integrum. Ut autem videas, qua ratione planta in semine contineatur, en brevem seminis descriptionem ex D. Grevv Anglo.

In semine igitur, v. g. fabæ, quod ut exemplum clarius præ cæteris eligit, pars præcipua est germen, in quo ope microscopii duas notavit partes, scilicet radiculam, quæ est radicis initium, & plumam, quæ instar fasciculi plumarum contexta, truncum, ramulos, & folia exhibet. Sunt præterea duo lobi, in quibusdam plures, quibus involvitur, & ex quibus nutritur germen, ut pullus ex ovi vitello, & embrio ex placenta suscipit alimentum. Sunt insuper quædam pelliculæ, quibus corpus seminis circumvestitur, & sunt veluti cribra, per quæ succus terræ percolatur, ut reddatur purior & aptior nutriendo semini : foramen inest pelliculæ, ut si quod est nimium succi, aut excrementi rejectanei, habere possit exitum.

Accepto succo mollescit semen, sensimque dilatatur sua perficiens organa, & à potiori sursum nititur, qua ex parte minorem invenit obstantiam. Radicu-